

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi leipomotyölain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi leipomotyölakia siten, että sitä ei sovelleta enää keksien ja niihin verrattavien tuotteiden valmistukseen ja että yö- ja vuorotyön teettämisrajoituksia lievennetään. Samalla ehdotetaan lain sunnuntaityökielto poistettavaksi.

Esityksen tavoitteena on parantaa leipomoalan toimintaedellytyksiä saattamalla alan työaikasäännökset vastaamaan mahdollisimman

laajasti muilla aloilla voimassa olevia työaikasäännöksiä samalla alan erityistarpeet huomioon ottaen. Esityksessä turvattaisiin samalla kuitenkin työntekijöiden suojelunäkökohdat.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Leipomoalan työajasta säädetään leipomotyölaissa (302/61). Laissa on alan erityistarpeet huomioon ottavia säännöksiä työaikajärjestelyistä. Erityistä huomiota on kiinnitetty vuoro- ja yötyön tekemiseen. Leipomotyössä on lisäksi lain 12 §:n mukaan noudatettava niitä työaikalain (604/46) säännöksiä, joista ei ole säädetty leipomotyölaissa.

Leipomotyölakia on uudistettu alan teknisen ja muun kehityksen mukaisesti. Yritysten toimintamahdollisuuksia voimakkaasti rajoittavaa yötyökieltoa on aikaisemmin leipomotyölain muuttamisesta annetuilla laeilla (247/68, 264/83 ja 1353/88) lievennetty. Samoin vuorotyön teettämismahdollisuuksia on laajennettu lailla (641/90).

Esityksen tarkoituksena on jatkaa alan työaikasääntelyn kehittämistä siten, että yritysten ja työntekijöiden tarpeet otetaan huomioon. Esityksen mukaan voitaisiin suurelta osin luopua erityisestä leipomoalan yö- ja vuorotyösääntelystä sekä kiellosta tehdä lain alaista työtä sunnuntaina. Tämän mukaisesti ehdote-

taan, että lain 3 ja 4 § kumottaisiin sekä 2 ja 5 §:ssä säilytettäisiin ainoastaan työntekijöiden suojelunäkökohdat sisältävät säännökset.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan työntekijän suostumus edellytettäisiin edelleen kello 22:n ja 5:n välisenä aikana tehtävässä yötyössä. Myös sunnuntaina tehtävä työ edellyttää työntekijän suostumusta. Samoin lakiehdotuksen 5 §:n mukaan kello 22:n ja 6:n välisenä aikana tehdystä työstä olisi työntekijälle maksettava edelleen vähintään 100 prosentilla korotettu palkka.

Näkkileivän valmistus poistettiin leipomotyölain soveltamisen piiristä edellä mainitulla lain muutoksella vuonna 1990. Keksit ja niihin verrattavat tuotteet jäivät kuitenkin lain soveltamisalan piiriin. Kyseiset tuotteet poikkeavat muista leipomotuotteista muun muassa tuotteiden kansainvälisen kilpailun, niiden valmistustekniikan ja varastoitavuuden osalta. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista poistaa myös keksien ja niihin verrattavien tuotteiden valmistaminen leipomotyölain alaisuudesta muuttamalla lain 1 §:n 1 momenttia. Mainittuihin töihin sovellettaisiin silloin työaikalakia.

Lain työaikarajoitusten poistuessa ehdote-

taan myös lain 1 §:n 2 momentti poistettavaksi. Siinä säädetään siitä, että lakia ei sovelleta kotitaloudessa tapahtuvaan leivontaan eikä yrityksen omistajan tekemään leipomotyöhön.

työministeriössä yhteistyössä alan työnantaja- ja palkansaaajajärjestöjen sekä leipomoalan yrittäjäjärjestön kanssa. Kaikki mainitut osapuolet puoltavat esitystä.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys parantaa leipomoalan yritysten toimintaedellytyksiä, lisää alan kilpailua sekä mahdollisuutta palvella kuluttajia siten, että leipä saadaan mahdollisimman tuoreena kuluttajalle. Esityksellä ei ole sen lisäksi merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Asian valmistelu

Asian valmistelu on tapahtunut virkatyönä

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

leipomotyölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä kesäkuuta 1961 annetun leipomotyölain (302/61) 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 § osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1988 ja 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetuilla laeilla (1353/88 ja 641/90) ja 4 § muutettuna 3 päivänä toukokuuta 1968 ja 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetuilla laeilla (247/68 ja 264/84), sekä *muutetaan* 1, 2, 5 ja 8—11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetuilla laeilla, 2 § muutettuna mainituilla 3 päivänä toukokuuta 1968, 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla ja 5 § muutettuna mainituilla 3 päivänä toukokuuta 1968 ja 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetuilla laeilla, seuraavasti:

1 §

Tämän lain alaista on leipomotyö, jolla tavaraa tuotetaan myytäväksi, leipomossa tapahtuva leipomotuotteiden pakkaaminen ja lähettäminen sekä leivän valmistus tehtaassa tai teollisuuslaitoksessa niin myös leipomotuotteiden valmistus muussa liikkeessä, yrityksessä tai laitoksessa.

2 §

Kello 22:n ja 5:n välisenä aikana sekä sunnuntaisin ja kirkollisina juhlapäivinä saadaan leipomotyötä teettää työntekijän suostumuksella.

5 §

Kello 22:n ja 6:n välisenä aikana tehdystä

työstä on työntekijälle maksettava vähintään 100 prosentilla korotettu palkka.

Työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on oikeus sopia 1 momentissa tarkoitettua korotusta palkasta toisinkin.

8 §

Jokaisessa työpaikassa, jossa tehdään tämän lain alaista työtä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki.

9 §

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

10 §

Työnantaja, joka rikkoo tämän lain 2 §:n säännöstä tai muusta syystä kuin maksukyvyttömyyden johdosta laiminlyö yötyökorvauksen suorittamisen, on tuomittava *leipomotyöaika-rikkomuksesta* sakkoon.

Jos rikkomus on tapahtunut työsuojeluviranomaisen huomautuksesta huolimatta tai jos asianhaarat ovat muutoin raskauttavat, työnantaja on tuomittava *leipomotyöaika-rikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka muuten rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava *leipomotyölain säännösten tai määräysten rikkomisesta* sakkoon.

Jos työnantajan edustaja havaitaan syypääksi tässä pykälässä mainittuun rikkomukseen eikä sitä samalla voida lukea työnantajan syyksi, on ainoastaan edustaja tuomittava.

11 §

Tässä laissa mainitut rikkomukset on virallisen syyttäjän pantava syytteeseen, 5 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa kuitenkin ainoastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut rikkomuksen syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Mauri Pekkarinen*

Laki

leipomotyölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä kesäkuuta 1961 annetun leipomotyölain (302/61) 3 ja 4 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1988 ja 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetuilla laeilla (1353/88 ja 641/90) ja 4 § muutettuna 3 päivänä toukokuuta 1968 ja 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetuilla laeilla (247/68 ja 264/84), sekä

muutetaan 1, 2, 5 ja 8—11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetuilla laeilla, 2 § muutettuna mainituilla 3 päivänä toukokuuta 1968, 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla ja 5 § muutettuna mainituilla 3 päivänä toukokuuta 1968 ja 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetuilla laeilla, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Tämän lain alasta on leipomotyö, jolla tavaraa tuotetaan myytäväksi, leipomossa tapahtuva leipomotuotteiden pakkaaminen ja lähettäminen sekä leivän, *keksien ja niihin verrattavien tuotteiden* valmistus tehtaassa taikka teollisuuslaitoksessa *tai leipomon erillisessä osastossa*, niin myös leipomotuotteiden valmistus muussa liikkeessä, yrityksessä tai laitoksessa.

Tätä lakia ei sovelleta:

1) *kotitaloudessa tapahtuvaan leivän valmistamiseen, jota saman talouden jäsenet suorittavat omiksi tarpeikseen; eikä*

2) *leipomotyöhön, jota yrityksen omistaja tekee.*

2 §

Tämän lain alasta työtä saa jäljempänä tässä pykälässä sekä 3, 4, 5 ja 7 §:ssä mainituin poikkeuksin tehdä ainoastaan kello viiden ja kello kahdenkymmenenkahden välisenä aikana.

Työssä, joka on järjestetty kahteen vuoroon, on työ jälkimmäisessä vuorossa päätettävä viimeistään kello kaksikymmentäkolme.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, saadaan työ työnantajain ja työntekijöiden yhdistysten, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, sopimuksella ja työsuojelupiirin työsuojelulautakunnan poikkeuslupajaoston luvalla järjestää tehtäväksi kolmessa tai useamassa vuorossa ruokaleviän valmistuksessa

Ehdotus

1 §

Tämän lain alasta on leipomotyö, jolla tavaraa tuotetaan myytäväksi, leipomossa tapahtuva leipomotuotteiden pakkaaminen ja lähettäminen sekä leivän valmistus tehtaassa tai teollisuuslaitoksessa, niin myös leipomotuotteiden valmistus muussa liikkeessä, yrityksessä tai laitoksessa.

2 §

Kello 22:n ja 5:n välisenä aikana sekä sunnuntaisin ja kirkollisina juhlapyhinä saadaan leipomotyötä teettää työntekijän suostumuksella.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

teollisuuslaitoksessa, leipomossa tai sellaisen osassa, jonka teknilliset laitteet tai työolot ovat sellaiset, ettei yötyön teettämisestä aiheudu työntekijöille erityistä haittaa tai vaaraa terveydelle.

Jäljempänä 3, 4, 5 ja 7 §:ssä mainituin poikkeuksin saa tässä pykälässä tarkoitettua työtä tehdä ainoastaan arkipäivinä, sunnuntain ja kirkollisen juhlapäivän aattona ei kuitenkaan, ellei kysymys ole vuorotyöstä, myöhäisempään kuin kello kahdeksaentoista.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, saadaan muissa kuin 3 momentissa tarkoitettua vuorotyötä tekevissä leipomoissa työntekijän suostumuksella pitää enintään 6 prosenttia lain soveltamispiiriin kuuluvista työntekijöistä tai vähintään kolme työntekijää työssä kello 22 ja kello viiden välisenä aikana.

3 §

Sellaisessa tehtaassa taikka teollisuuslaitoksessa tai leipomon erillisessä osastossa, jossa valmistetaan yksinomaan keksejä tai muita niihin verrattavia tuotteita, saadaan tehdä työtä arkipäivinä kello viiden ja kello kahdenkymmenenkolmen välisenä aikana.

Jos 1 momentissa mainitun tuotannon tarkoituksenmukaisen järjestelyn tai jonkin pakottavan syyn vuoksi on tarpeen teettää työtä kello 23:n ja 5:n välisenä aikana, työsuojelupiirin työsuojelulautakunnan poikkeuslupajaosto voi antaa siihen määräämillään ehdoilla luvan, milloin tehdään taikka teollisuuslaitoksen tai leipomon erillisen osaston teknilliset laitteet tai työolot ovat sellaiset, ettei yötyön teettämisestä aiheudu työntekijöille erityistä haittaa tai vaaraa terveydelle.

Milloin syntyy erimielisyyttä siitä, onko tuote sellaista kuin 1 momentissa tarkoitetaan, voidaan kysymys alistaa työneuvoston ratkaistavaksi.

4 §

Taikinan esivalmistelutyötä suorittavaa työntekijää saa hänen suostumuksellaan pitää työssä myös sunnuntaina tai kirkollisena juhlapäivänä. Kahden tai useamman tällaisen päivän sattuessa peräkkäin saa työtä tehdä kuitenkin vain viimeisenä päivänä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua työstä on maksettava korotettu palkka niin kuin sunnuntaityöstä on työaikalaissa säädetty.

Niissä aloittamis- ja lopettamistöissä, jotka

(kumotaan)

3 §

4 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ovat välttämättömiä, jotta liikkeen, laitoksen tai yrityksen muut työntekijät voivat suorittaa työtä koko säännöllisen työaikansa, saa työntekijää hänen suostumuksellaan pitää työssä sellaisessa leipomossa, jossa tehdään 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuorotyötä, enintään kolme tuntia viikossa 2 §:n 1, 2 ja 4 momentissa mainittujen kellonaikojen ulkopuolella.

5 §

Milloin erityiset syyt tekevät sen tarpeelliseksi, asianomainen ammattientarkastaja voi muissa kuin 2 §:n 3 momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hake-
muksesta sallia tämän lain alaista työtä tilapäisesti tehtävän enintään viitenätoista määrätty-
nä arkipäivän edellisenä yönä vuodessa.

Muusta kuin 3 §:ssä tarkoitettusta kello 22 ja kello kuuden välisenä aikana tehdystä työstä on työntekijälle maksettava vähintään sadalla prosentilla korotettu palkka.

Työnantajain ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on oikeus sopia 2 momentissa tarkoitettua korotetusta palkasta toisinkin.

8 §

Jokaisessa työpaikassa, jossa tehdään tämän lain alaista työtä, on työnantajan toimesta pidettävä sopivassa paikassa nähtävänä tämä laki sekä asianomaisen viranomaisen päätös siitä ehkä myönnetystä poikkeuksesta.

9 §

Tämän lain noudattamista valvovat ammat-
tientarkastusviranomaiset.

10 §

Työnantajaa tai leipomoliikkeen harjoittajaa, joka rikkoo tämän lain työaikaa koskevia säännöksiä taikka muusta syystä kuin maksu-
kyvyttömyyden johdosta laiminlyö 4 §:n 2 mo-
mentissa tai 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua
korvauksen suorittamisen, rangaistakoon sa-
kolla. Milloin rikkomus on tapahtunut ammat-
tientarkastusviranomaisen huomautuksesta huoli-
matta tai asianhaaran muutoin ollessa ras-
kauttavat, olkoon rangaistus vähintään kym-
menen päiväsakkoa tai enintään kuusi kuu-
kautta vankeutta.

Joka muutoin rikkoo tätä lakia tai sen

5 §

Kello 22:n ja 6:n välisenä aikana tehdystä työstä on työntekijälle maksettava vähintään 100 prosentilla korotettu palkka.

Työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on oikeus sopia 1 momentissa tarkoitettua pal-
kasta toisinkin.

8 §

Jokaisessa työpaikassa, jossa tehdään tämän lain alaista työtä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki.

9 §

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

10 §

Työnantaja, joka rikkoo tämän lain 2 §:n säännöstä tai muusta syystä kuin maksukyvyttömyyden johdosta laiminlyö yötyökorvauksen suorittamisen, on tuomittava leipomotyöaika-
rikkomuksesta sakkoon.

Jos rikkomus on tapahtunut työsuojeluviranomaisen huomautuksesta huolimatta tai jos asianhaarat ovat muutoin raskauttavat, työnantaja on tuomittava leipomotyöaika-
rikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuu-
kaudeksi.

Joka muuten rikkoo tätä lakia tai sen nojalla

Voimassa oleva laki

nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon enintään kahdellakymmenellä päiväsakolla.

Jos työnantajan edustaja havaitaan syypääksi tässä pykälässä mainittuun rikkomukseen eikä sitä samalla voida lukea työnantajan syyksi, rangaistakoon ainoastaan edustajaa.

11 §

Tässä laissa mainitut rikkomukset on virallisen syyttäjän pantava syytteeseen, 4 §:n 2 momentissa ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa kuitenkin ainoastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut rikkomuksen syytteeseen pantavaksi.

Ehdotus

annettuja määräyksiä, on tuomittava leipomotyölain säännösten ja määräysten rikkomisesta sakkoon.

Jos työnantajan edustaja havaitaan syypääksi tässä pykälässä mainittuun rikkomukseen eikä sitä samalla voida lukea työnantajan syyksi, on ainoastaan edustaja tuomittava.

11 §

Tässä laissa mainitut rikkomukset on virallisen syyttäjän pantava syytteeseen, 5 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa kuitenkin ainoastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut rikkomuksen syytteeseen pantavaksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*
